

HILAS

STŘEDISKA ČESKÉ REFORMACE

VELKÁ LHOTA u Dačic

7

2003

Vydává pro informaci svých členů
VERITAS
historická společnost pro aktualizaci
odkazu české reformace

Informace Střediska české reformace

Na začátku léta 2002 byly do výstavních prostor Památníku české reformace nainstalovány doplněné panely s výstavou (došlo k rozšíření obsahu panelů, naskenování a vytištění v barvě). Kulturní léto pokračovalo v roce 2002 v tradici červencových sobotních koncertů. Ve středisku se ve stejném měsíci uskutečnil 7. běh Pracovního soustředění mladých historiků a 11. ročník Pracovního zasedání VERITAS (podrobnější informace o obou akcích jsou obsahem tohoto čísla Hlasu). Brigádní a průvodcovské práce ve Středisku české reformace prováděli o letních prázdninách celkem čtyři dobrovolníci z řad mladých historiků. Na přelomu let 2002/2003 proběhla ve Středisku české reformace zimní brigáda. Krátkou zprávu o provedených pracích naleznete rovněž na stránkách tohoto čísla Hlasu. Přinášíme fotografie z loňského

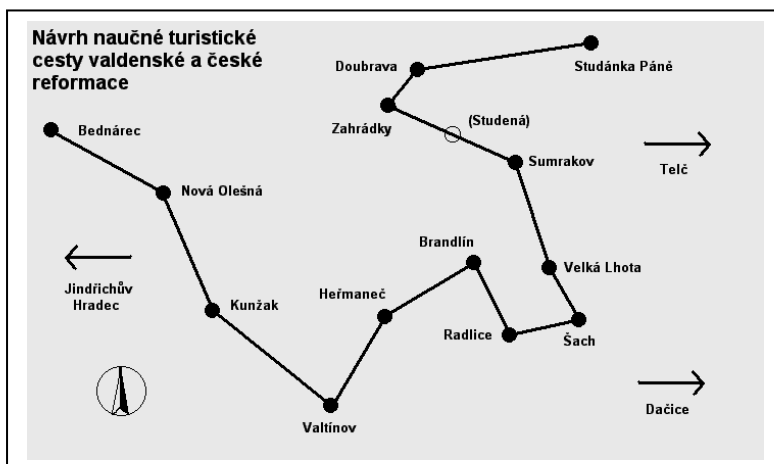
soustředění mladých historiků:

Program historické společnosti VERITAS (léto a podzim 2003)

21. červen	vzpomínkové shromáždění na Staroměstském náměstí v Praze
11.–18. červenec	8. běh pracovního soustředění mladých historiků s ústředním tématem: „Čtyři pražské artikuly jako základní program husitství“ (Velká Lhota)
12. červenec	12. pracovní zasedání, tentokrát na téma: „Úvod k problematice čtyř pražských artikulů“ (Velká Lhota)
18. říjen	18. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a občanskou nauku, téma přednášky: „Výklad smyslu českých dějin v pohledu 20. století“ (Pardubice)

Zpráva o 7. ročníku pracovního soustředění mladých historiků 2002

V roce 2002 jsme se zabývali při pracovním soustředění mladých historiků problematikou vybranou z moderních dějin. Během týdenního pobytu jsme se společně zamýšleli nad „Příčinami a průběhem druhé světové války“. Mladí historikové pracovali ve třech družstvech, každé družstvo sledovalo ústřední téma z jiného pohledu: 1. hledisko antisemitismu, šoa apod., 2. hledisko česko-německých vztahů, 3. hledisko česko-slovenských vztahů. Nešlo pouze o přiblížení problematiky v období druhé světové války, nýbrž rovněž i o to, co z ní vyplývá pro současnost a pro budoucnost. Zejména závěrečná diskuse byla velmi podnětná, hodnotná a spontánní, že musela být z časových důvodů dokonce utnuta, jinak by patrně v nezměněné intenzitě pokračovala ještě hodně dlouho. V sobotu se mladí historikové jako obvykle zúčastnili pracovního zasedání VERITAS a také koncertu konaného v rámci Kulturního léta. Nedělní večer byl vyhrazen přednášce Martina Fajmona zaměřené na „První slovenskou republiku 1939–1945“ s navazující diskusí. Úterní večer byl hodnocen v anketách účastníky velmi vysoko. Z Tábora přijela paní Jančíková, která vyprávěla o životě Židů za války, o svém otci, který byl v koncentračním táboře, své vyprávění dokumentovala materiály (například seznam povolených věcí, který si směl vzít Žid při transportu, židovská hvězda s nápisem

Jude, ochutnali jsme i macesy). Zážitek z tohoto vyprávění zůstal ve všech posluchačích dlouho po skončení zajímavého rozhovoru, který po vyprávění následoval. Celodenní výlet byl naplánován na úterý, ovšem vzhledem k nepřízni počasí se tentokrát neuskutečnil. Rozhodně ale nebyla nouze o různé hry a dovádění. Elementární znalosti z historie druhé světové války jsme si zopakovali při kvizové hře v lese již v neděli. V pondělí večer po „malém“ táborovém ohni proběhla noční hra Sněhurka a sedm trpaslíků, která spočívala v chození nočním lesem za svíčkami a plnění rozmanitých záluďných úkolů pohádkových postav pohybujících se u svíček.

Ve středu se mimo jiné uskutečnila také bojová hra, rovněž velmi kladně vzpomínaná v dotaznicích účastníků. Zpravodajové z řad odbojářů tehdy informovali statečné partyzány o přítomnosti několika příslušníků SS, kteří se při svém ústupu opevnili v blízkosti obce. Partyzáni se ozbrojili papírovými koulemi, za pomoci domorodky vypátrali úkryt nepřátel a společnými silami je odzbrojili a zneškodnili (ztráty na naší straně byly malé – jeden jugoslávský partyzán a jedna zahraniční novinářka). Největší hrdinové z partyzánů byli po skončení akce vyznamenáni prezidentem dr. E. Benešem vysokými státními vyznamenáními (padlý jugoslávský partyzán a nešťastná novinářka obdrželi vyznamenání in memoriam).

Ve čtvrtek brzy po půlnoci probudil některé již spící účastníky chemický poplach. Všichni vstali, oblékli se a z bezpečnostních důvodů použili ochranné prostředky (protichemické obleky a plynové masky, případně pláštěnky a šátky) a vypravili se za vesnici najít a zneškodnit zdroj chemického ohrožení hlídaný několika zavilými záškodníky. Cestou byli nuceni čelit bombovému útoku a také útoku ručními střelnými zbraněmi. Uspěli bez ztrát na životech.

Jako každý rok probíhala i loni oblíbená soutěž neznámý známý, při níž vedoucí mladým historikům přibližují historické osobnosti a oni ve družstvech mají uhádnout, o koho se jedná. Minulý rok to byli: Jan Želivský, Bedřich Hrozný, Jan Kollár a Galileo Galilei.

Za zmínku rozhodně stojí úsilí, kterému se po celý týden věnovala vybraná skupinka zkušených mladých historiků. Prozkoumávali a zpětně stanovovali průběh tzv. valdenské cesty mezi obcemi Heřmaneč a Valtínov, kudy za dávných dob chodili valdenští na bohoslužby (viz obrázek). Využívali přitom historických map intravilánů obou obcí a vzpomínek domorodců – pamětníků. Po stanovené trase se na závěr týdne vydali všichni mladí historikové v rámci tradičního terénního průzkumu. Mnohdy bez mapového vybavení a předchozí znalosti terénu prošli celou trasou a hledali schované úkoly (různé materiály z doby druhé světové války, které měli na konci cesty identifikovat). Vytýčená trasa se v budoucnu stane jednou částí zamýšlené nově zřizované naučné stezky valdenské a české reformace, která bude procházet i Velkou Lhotou a připomínat události, které jsou v regionu významné z hlediska české reformace.

Za vedoucí sepsal M. Soukup

Reflex 4/2002: Reportáž psaná v první linii

■ Petr Pešta **K příležitosti 57. výročí bitvy, která se udála u obce Velká Lhota u Dačic na Českomoravské vrchovině, se objevily některé nové skutečnosti. Náš dačický spolupracovník, novinář Karel Sláma obdržel náhle dopis z Velké Británie. Jistá rodina MacKinley se ho dotazovala po osudech Stephany MacKinley, válečné zpravodajky. Karel Sláma je odkázal na rodinu Kudrnových, kteří jim mohli podat informace o poslední bitvě statečné novinářky. V dnešním čísle přinášíme rozhovor s Voršilou Kudrnovou.**

Reflex: Mohla byste nám říci, proč byla rodina MacKinley odkázána zrovna na Vás?

V. K.: Moje tetička, Terezie Brabencová, se náhodně stala svědkem té bitvy, v které novinářka padla. Tetička byla tenkrát v lese a sbírala tam šišky na podpal. Ono to dobře hořelo. Bylo to zjara na konci války. Najednou se za stromy objevil člověk a pak další a tetička nevěděla, co si má myslet. Moc se lekla, když jí řekli, že jsou partyzáni. Věděla, že nedaleko v lese se skrývají prchající esesmani. Celá vesnice se tam bála jít. Partyzáni se rozhodli opevněné nacisty zlikvidovat. Hnali se k lesíku...

Reflex: A teď pan Karel Sláma.

K. S.: Víte, my jsme se se Stephany seznámili u Frankfurtu nad Mohanem. Jí se právě podařilo uprchnout z nacistického zajetí a mně z Hanau, kde jsem byl totálně nasazený. Podařilo se nám dostat až do tehdejšího Protektorátu, kde jsme se u mých rodičů skrývali. Bohužel Stephany v sobě nezapřela novinářku a na jaře roku 1945 se vydala jako válečná zpravodajka s partyzány do lesů. Ač jsem se jí snažil zadržet, měla ten pocit, že autentická svědectví z války jsou nejlepší, co tu po sobě může zanechat. Byla to velká idealistka a spoléhala na to, že na ni jako novinářku nebudou střílet. V boji dokonce sloužila jako průzkumník a nakonec byla zastřelena, když kryla zraněného partyzána. Jediné, co mi po mé milované Stephany zbylo, je črta její poslední reportáže.

Reflex: A o čem Vaše tetička nejčastěji vyprávěla?

V. K.: Tetičce se podařilo nenápadně projít s bílým šátkem docela blízko opevněných nacistů, a tak boj vlastně viděla docela zblízka. Nacisté se zuřivě bránili, ale nejzuřivěji bojovaly dvě esesačky, které se kryly ve středu

Reportáž

- velitel Richard Vlasák
- díky hrdinství místní občanky
- rozdělili se, z obou stran okolo rybníka
- oddíly SS útočí ze zálohy, spojka si toho všimla, příslušník SS se však ztratil
- novinářka zpozorovala předsunutou hlídku SS a přivolala partyzánský oddíl
- nebezpečí útoku z lesů okolo cesty stále trvá, terén je jako stvořený pro opevnění
- oddíly SS se pokusily partyzány překvapit, což se nepodařilo
- bitva se strhla nejprve v lesíku u rybníka
- partyzáni vedou útok okolo rybníka, SS se však opevnili
- novinářka se dostala do palby
- partyzáni se rozdělili, obíhají rybník
- bohužel však mají málo munice
- blíží se bouře
- nejudatněji bojovali...

Črta - poslední reportáž novinářky

pevnůstky. Fanaticky vykřikovaly a byly ochotny bojovat do poslední ženy. Moc zajímavý prý byl jeden nacista, který napadal partyzány a vždy se vynořil, kde ho nečekali.

Reflex: A jak Vás přijala Stephanyina rodina?

K. S.: Po letech jsem opět viděl Stephanyiny oči, které se na mě dívaly z tváře její neteře. A pochopil jsem jedno, Stevieiny ideály budou žít dál... ■

Dvě reakce účastníků na proběhlé soustředění

Týden s mladými historiky ve Velké Lhotě

V týdnu od 12. do 19. července se ve Velké Lhotě u Dačic uskutečnil už 7. ročník pracovního soustředění pro mladé historiky. Přiznám se, že když jsem seděla v autobuse z Dačic do Lhoty, byla jsem dost nervózní, jestli se mi tam bude líbit, jestli natrefím na dobrý kolektiv a jestli program bude zajímavý.

Letos jsme se zabývali příčinami, průběhem a důsledky II. světové války pro náš stát. Byli jsme rozděleni do tří skupin, které samostatně pracovaly na tématech zadaných od vedoucích. Po vypracování jsme se všichni shromáždili a zástupci jednotlivých skupin shrnuli výsledky své práce. Témata se vždy týkala našeho národa před, během a po II. světové válce, ať už to byly vztahy Čechů a Židů, Čechů a Slováků nebo Čechů a Němců.

Dopolední přednášky a práce byly prokládány neméně zajímavými ranními, odpoledními a nočními činnostmi, které se často také týkaly války. Proto jsme ráno při rozvíčce mohli signalizovat ukrytým partyzánům nebo se za ně odpoledne proměnit a za pomoci sběračů šišek honit po lese zlotřilé prchající SS–manny.

Večery byly zajímavé a vzdělávací. Vyslechli jsme názory na problematiku Slovenského štátu od Martina Fajmona nebo povídání paní Jančíkové o koncentračních táborech. Paní Jančíková nám dala kolovat plátěnou hvězdu s nápisem Jude, viděli jsme seznam věcí, které si Židé směli vzít s sebou do lágrů, ochutnali jsme i macesy.

Pod vedením paní doc. Melmukové a díky dovozu pana faráře se skupinka tří dobrovolníků, důvěrně nazývaná Valdenská skupina, zasloužila o znovuoživení Valdenské cesty, tj. tajné stezky, kterou chodili valdenští na bohoslužby. Na závěr pobytu jsme se po skupinách vydali úsekem stezky z Valtínova do Heřmanče. Cestou jsme vyzvedávali úkoly, které se večer řešily. Přes nepřízeň počasí byl tento i ostatní výlety úspěšný.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem vedoucím, kteří se o nás trpělivě starali, paní Melmukové, díky které se tábor může uskutečňovat, i panu faráři Melmukovi za ochotu a službu slovem v neděli. Byli i další, kteří se zasloužili o příjemný pobyt, například kuchařky.

Těším se, že všechny potkám zase příští rok a přijed'te i vy, kdo jste ještě s námi v historii nepátrali.

Alžběta Široká

O pohlednicích

Lidé sbírají ledasco. Karel sbírá známky, Jana fotografie chlapců, naši starší spoluobčané od svých neoriginálních příbuzných stále stejný druh bačkor. Nu a já sbírám pohlednice, ale ne kdejaké. Z měst, v nichž jsem byl, si přivážím tu vkusnější, k vystavení v pokoji se hodící pohlednici, jindy zase skrývám vzhled toho

neofrankovaného listu do nejtemnější zásuvky, zkrátka postupuji ve stylu „vrána k vráně“.

To jsem zase nedávno narazil na jeden takový pohled. Nutno podotknout, že je to pohled příjemný. Vesnička na něm, obklopená jsouc zelení a žlutím pampelišek, dýchá broučkovskou pokorou až nevinnou. Vytane mi na mysli píseň „Čeho třeba, Bůh nám dá“, vzpomenu chvíli v bratrském sourozenství lidí sobě navzájem milých a tolerantních. Vidím v paměti páry bot udusávajících prach šterkové cesty ukrývající někde v houštinách německé záškodníky. Odušuji zvuk zamaskávajících sandálů hloub a hlouběji do zabláceného bojiště lapaje po dechu v místech zamořených plynovými zbraněmi z továrny Krupp–Essen. Nu a vidíte, všechno tohle by nebylo myslitelné bez bezmezné fantazie organizátorů, kteří dokázali vyždímat z nás, obyčejných vojáků, muže i ženy s maršálskou holí vědeckého dychtění v torně touhy po dobrodružství.

A objevili-li se v generálním štábu různice a ústrkové, jež se objeviti musely, jinak bychom nebyli na setkání lidí, ale ve vojsku sv. Michala. A padl-li na chvíli na vesničku Velká Lhota u Dačic nějaký stín, můžete mi věřit, že byl malý oproti stále se obnovující záři slunce přátelství, jichž tam bylo navázáno dost a dost.

Richard Vlasák

O prvej Slovenskej republike

Martin Fajmon

I. Základné údaje a terminológia

Slovenský štát (od júla 1939, kedy bola prijatá Ústava Slovenskej republiky) vznikol uznesením Slovenského snemu 14. marca 1939. Bola oklieštená Viedenskou arbitrážou a Mníchovskou dohodou – 38 055 km². Žilo tam 2 655 053 obyvateľov. 85 % Slovákov, najpočetnejšia národnostná menšina – Karpatskí Nemci – 128 000 – Deutsche Partei – na jej čele stál Franz Karmasin. Druhou najpočetnejšou menšinou boli Židi v počte 88 951 obyvateľov. Ďalej tam žilo 65 000 občanov maďarskej národnosti a 31 000 Čechov. Prezidentom Slovenskej republiky bol Jozef Tiso. V Slovenskej republike sa vystriedali 4 vlády: a) od 14. marca 1939 do októbra 1940; b) od októbra 1940 do júla 1941; c) od júla 1941 do augusta 1944; d) od augusta 1944 do apríla 1945. Po čas celej Slovenskej republiky existujú len 3 strany – Deutsche Partei; Maďarská národná strana; Hlinkova slovenská ľudová strana. Popri tom existujú dve polovojskové organizácie – Hlinkova garda a Hlinkova mládež. Evanjelická mládež sa združovala do zväzu Evanjelickej mládeže. Od roku 1942 nastáva na Slovensku vodcovský systém – vodcom je dr. Tiso. Slovenskou republiku uznali všetky štáty okrem USA.

II. Periodizácia

1. od 14. 3. 1939 do 28. 7. 1940 – od vzniku SR do Salzburgských rokovaní
2. od 29. 7. 1940 do 29. 8. 1944
3. od 29. 8. 1944 do 8. 5. 1945

III. Dôležité historické medzníky v dejinách SR

28. júl 1940 – Salzburgské rokovanie s Hitlerom, koniec samostatnej zahraničnej politiky
22. jún 1941 – prepadnutie Sovietskeho zväzu nacistickým Nemeckom

29. august 1944 – začiatok Slovenského Národného Povstania

IV. Cesta ku vzniku samostatnej Slovenskej republiky

Slovenská autonómna vláda – od 6. októbra 1938 do 14. marca 1939. Táto vláda mala 5 členov. HSĽS – ako najsilnejšia politická strana zastávala len 2 posty. Predsedom vlády bol Jozef Tiso, ktorý je aj ministrom vnútra. Ferdinand Ďurčanský zodpovedal za rezorty spravodlivosti, zdravotníctva a sociálnej starostlivosti. Toto sú dvaja predstavitelia za HSĽS. V tomto období je zastavená činnosť KSČ. Postupne začínajú zanikať spoločné strany Čechov a Slovákov a presídľujú sa všetky do Prahy. Rozpadajú sa aj odborové zväzy, organizácie a spolky. Na Slovensku ostáva činná len HSĽS, alebo Strana Slovenskej národnej jednoty.

Viedenská arbitráž – 9.–13. 10. 1938 slovenská politická garnitúra rieši územné požiadavky horthyovského Maďarska. Československú delegáciu zastupoval dr. Jozef Tiso. Maďarská delegácia jednostranne vyhlásila rokovania zo Slovenskou republikou za ukončené a odvolala signatárov Mníchovskej dohody. Za účasti ministrov Ribbentropa a Cianiho sa ukončilo arbitrážne konanie. Slovensko muselo odstúpiť 10 000 km² a 270 000 Slovákov ostalo žiť na tomto území. Voľby do Slovenského snemu nemali demokratický charakter. Po zastavení KSČ a SDS a po splynutí Agrárnej a Slovenskej národnej strany do Strany slovenskej národnej jednoty existovala už jednotná kandidátka.

V. Tragédia slovenských Židov

K najväčším tragédiám v histórii Slovenskej republiky patrí osud slovenských obyvateľov židovskej národnosti a židovskej národnosti a židovského vierovyznania. Orgány SR zodpovedajú za vyvezenie 57 628 slovenských Židov, z ktorých až na niekoľko sto všetci zahynuli. Transporty sa realizovali od 25. marca do 20. októbra 1942 a 1944–1945. Za tieto deportácie nesú priamu zodpovednosť vedúci predstavitelia SR, ale hlavne V. Tuka a A. Mach (predseda vlády a minister vnútra SR) a tiež HG, ktorá zabezpečovala transporty.

Smutná štatistika

Historici a autori uvádzajú rôzne čísla a štatistické údaje. Podľa sčítania ľudu z 15. 12. 1940 žilo na Slovensku 88 951 Židov. K 1. 1. 1942 ich bolo pokrstených 4 750. Tí nespádali pod tzv. Židovský kódex a deportácie. Od 25. 3. do 20. 10. 1942 bolo vyvezených 57 628 Židov zo Slovenska do koncentračných táborov. Vrátilo sa asi len 300–800 Židov. Ostatní zahynuli. Po októbri 1942, keď boli transporty zastavené žilo na Slovensku ešte 24 000 Židov. Na začiatku transportov ešte niekoľko tisíc ušlo za hranice. Ďalšiu skupinu tvorili Židi, ktorí dostali výnimku od prezidenta Tisu. Výnimky mohli dávať ešte ministri školstva a hospodárstva. Popri Tisovi dali najviac výnimiek Medrický, Sivák, Karvaš, Zaťko. Dnes sa už nedá zistiť presný počet udelených výnimiek. Literatúra hovorí o počte niekoľko stoviek až po niekoľko tisíc. Po vypuknutí SNP bolo zabitých nacistami 1 000 Židov a vyše 10 000 bolo odvlečených do koncentračných táborov. Na území, ktoré bolo okupované horthyovským a sálašiovským Maďarskom, bolo zabitých asi 70 000 Židov. Treba konštatovať, že na Slovensku sa percentuálne zachránilo najviac Židov v porovnaní s krajinami, ktoré boli okupované alebo, ktoré spadali pod mocenský vplyv nacistického Nemecka.

„Židovský kódex“

V čase autonómie na Slovensku nevyšli žiadne zákonné normy proti židovskému obyvateľstvu, až na nátlak nacistického Nemecka – 47 proti židovským opatreniam. Proti židovským opatreniam zakazovali vykonávanie rôznych zamestnaní – lekárov, advokátov, učiteľov atď. Neskôr prišli arizačné zákony, obmedzenie drobnej a strednej podnikateľskej činnosti, strata majetku, prevod židovského majetku atď. 9. 9. 1941 v Slovenskom zákonníku vyšlo nariadenie o právnom postavení Židov. Obsahovalo 270 paragrafov. Má tri časti. Prvá časť obmedzovala spoločenské, občianske, náboženské a osobné práva Židov; druhá časť majetkovoprávne postavenie, tretia časť prevod (vyvlastnenie) židovského majetku. Tlak Nemecka na Slovensko bol najväčším v židovskej otázke. Zástupcovia Nemecka v tomto boli Goebels, Keitel, Heydrich, Eichmann. Poradca pre riešenie židovskej otázky na Slovensku bol Wisliceny. Tuka a Mach prehlásili, že berú zodpovednosť za evakuáciu Židov. Proti tomu sa postavili Tiso, Medrický, Sivák, Ružinský, Sokol, predstavitelia evanjelickej a katolíckej cirkvi, Vatikán.

Vyst'ahovalecký zákon a deportácie

Napriek nesúhlasu z viacerých strán Tuka a Heydrich 10. 4. 1942 uzavreli dohodu o vyvezení všetkých slovenských Židov do ríše. Slovenský parlament legalizáciu transportov v marci 1942 zamietol. 15. 5. 1942 poslanci po silným nátlakom odhlasovali tzv. vyst'ahovalecký zákon. Jediný poslanec, ktorý hlasoval proti za maďarskú národnostnú menšinu bol Esterházy. Niektorí poslanci, aby nemuseli hlasovať, neboli v zasadacej sieni. V rokoch 1941–1942 nikto na svete ešte nevedel, čo robí nacistické Nemecko so Židmi. Rôzne správy hovoria, že Tuka a Mach vedeli, že Židov posielajú na smrť, ale toto nie je historicky objektívne – to však neznamená, že ich to zbavuje zodpovednosti.

Protesty katolíckej cirkvi

Väčšina obyvateľstva odsúdila vyvezenie slovenských Židov, označila to za nekresťanské a neľudské. Všetci veriaci na Slovensku sa proti tomu postavili a požadovali zastavenie deportácií.

Zastavenie transportov

Okrem uvedených výnimiek slovenský obyvatelia zachránili niekoľko tisíc židovských spoluobčanov. Len 6 000 ich bolo prevedených za hranice, mnoho ďalších ich bolo po celé obdobie ukrývaných. V roku 1944 po potlačení SNP boli znovu veľké straty na židovskom obyvateľstve. Nemcom veľmi pomohla Hlinkova garda.

SNP a Židi

V čase SNP mnoho Židov ušlo do hor a zapojilo sa k partizánom. V prvých dňoch povstalcov rozpustili pracovné tábory Židov v Novákoch, vo Vyhniach, v Seredi. Židovskí lekári zachránili veľa partizánov a vytvorili samotné oddiely.

VI. Ekonomická prosperita Slovenskej republiky

Okolité štáty si boli isté, že Slováci nebudú schopní fungovať ako samostatný štát. Zástupcovia viacerých štátov vyhlásili, že Slováci budú žiadať o pomoc buď Maďarov, alebo Poliakov. Slováci dokázali, že ich výroky neboli pravdivé. Skôr naopak sa Slovensku začalo dariť ešte lepšie ako za prvej ČSR – nezamestnanosť skoro úplne zmizla... Väčšina výrobkov zo Slovenska išla pre potreby Nemcov a ich spojencov.

VII. 2. svetová vojna a Slovenská republika

Vpád maďarských vojsk na východné Slovensko (Malá vojna)

Maďarská vláda sa ani po Viedenskej arbitráži nevzdala plánu na pričlenenie Felvidéku (celého Slovenska) k svätoštefanskej korune. Táto vojna zo strany Maďarov nebola náhodná. Bol to veľmi dobre premyslený plán. Naplánované to bolo tak, aby tam už nebojovali Česi, ale len Slováci a počítali s tým, že Slováci nebudú schopní klásť taký odpor proti regulárnym maďarským vojskám. Slovákom sa nakoniec podarilo ubrániť a zatlačiť Maďarov za hranice. Slováci bojovali po boku Hitlera len proti Poliakom a Rusom. Do ostatných vojenských operácií sa nezapojili. Slovenská republika nikdy nevyhlásila vojnu USA a Veľkej Británii, čo nakoniec potvrdzujú dokumenty aj z týchto krajín.

VIII. Prezident 1. SR ThDr. Msgr. Jozef Tiso

Narodil sa 13. 10. 1887 vo Veľkej Bytči v početnej remeselnícko-rolníckej rodine. Základnú školu navštevoval v rodnom meste. Gymnázium navštevoval v Žiline a od roku 1902 biskupský seminár v Nitre do roku 1906, kedy zmaturoval. Ako najlepší žiak seminára odchádza študovať do Viedne (Pazmáneu). Tu získava v roku 1911 titul doktora teologických vied. V roku 1921 získava titul monsignore. Od roku 1924 pôsobí ako dekan v Bánovciach nad Bebravou. V roku 1934 zakladá Katolícky učiteľský ústav a pôsobí tam ako profesor. Od roku 1935 pôsobí ako predseda HSLŠ. A od roku 1938 pôsobí ako prezident 1. SR do roku 1945. Zomrel 18. 4. 1947 aj napriek protestom z viacerých strán.

IX. Záver

V zahraničí bolo jasné, že Slovensko neostane po druhej svetovej vojne ako samostatný štát, ale bude opätovne vytvorené ČSR, na čom má veľkú zásluhu Benešova vláda v Londýne. Slovenská republika zanikla 8. 5. 1945.

Poznámka: Tato přednáška byla pronesena na letním táboře mladých historiků ve Velké Lhotě u Dačic v roce 2002. Autor vycházel ze skript připravených doc. PhDr. Karolom Fremalem, CSc.

**16. a 17. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, čs. jazyk a spol. vědy
19. 10. 2002 a 15. 3. 2003**

Korán (a Bible)

Základní náboženskou knihou islámu je Korán¹⁾. Jeho vznik se klade do 7. století. Za směrodatný text byl určen tzv. text Uthmánův z let 630–655²⁾. Rozsah tohoto díla tvoří 114 súr (mají vždy číslo a název)³⁾, které se dělí do celkem

6 236 veršů⁴). Vodítko při sestavování celého souboru pak nebylo chronologické, ale vyjma 1. sůry rozhodovala délka. Sůry se pak rozlišují v základním dělení na tzv. „mekkánské“ a „medínské“, tedy podle toho, zda k jejich zjevení došlo před hidžrou⁵ nebo po ní. V mekkánské části Koránu převažuje důraz na dobrou zprávu o Božím soucitu, Boží vznešenost a jednotu; objevuje se zde i varování před nadcházejícím soudem, který oddělí spravedlivé od těch, kteří páchají zlo.

Obvykle se rozlišují tři období mekkánských sūr v celkovém počtu 90. Do období prvních pěti let prorokova hlásání je zařazeno 48 sūr, do 5.–6. roku pak 21, od 7. roku do útěku do Medíny také 21 sūr⁶. Medínská část Koránu obsahuje nové výzvy s mnohými starostmi o náboženský, mravní a společenský řád. Píše se zde i o hlavních islámských povinnostech: o modlitbě, almužnách, půstu o ramadánu a pouti do Mekky (hadždž). Celkový počet medínských sūr je 24.

Výklady Koránu se nazývají tafsír a tvoří součást jádra islámské učenosti. Jedním z nejstarších je mnohosvazkové dílo at Tabarího (839–923).

Dle chápání Koránu byly Muhammadovi (Mohamedovi) z tzv. Knihy prvotní zjevovány jednotlivé verše. V této knize byl již dle islámské tradice celý text rukama písařů zachycen, a to po částech Duchem svatým prostřednictvím anděla Gabriela⁷. Korán obsahuje zmínky a informace o postavách a dějích, které nacházíme v knihách Starého i Nového zákona. Častěji se zde vyskytují např. jména Noe, Abraham, Lot, Izák, Izmael, Jákob, Josef, Áron, Mojžíš, David, Šalomoun, Eliáš, Jonáš, Job, Marie, Ježíš. Polemika se Starým zákonem spočívá často v zdůraznění postav, které nebyly přímými nositeli zaslíbení do budoucnosti (Lot, Izmael), a to např. v souvislosti s tím, že měl být obětován na hoře Mórija Abrahamův syn Izmael⁸. V polemice s Novým zákonem je zdůrazňována např. funkce Ježíše z Nazaretu jako jednoho z velkých proroků naplněného Duchem svatým⁹, nikoli však Spasitele a Božího syna. Jednoznačně negativně se staví Korán proti trojičnímu chápání Boha.

¹ Slovo Korán značí recitaci a může se vztahovat jak na část posvátného celku, tak na jeho celek.

² Chalífa (v arabštině „zástupce“ či „nástupce“) Uthmán pověřil Zeida, Muhammadova písaře a výbor Kurajšovců, aby sjednotili čtení textu v mluvě mekkánské. Tento text byl pak opsán v několika exemplářích a všechny ostatní byly zničeny.

³ Slovo sūra značí původně řadu kamenů ve zdi, od toho řadu písmen, slov veršů.

⁴ Verše: „ája“, sing. „áját“, doslova „znamení“ od Boha o jeho existenci a milosti.

⁵ Muhammadův odchod do Medíny v r. 622.

⁶ Nöldeke: *Geschichte des Qorans*, výčet konkrétních sūr.

⁷ Srov. sůry: 85., verš 22; 80., verše: 11–15; 2., verš 91.

⁸ Srov. sūra 37., verše 98–109.

⁹ Srov. např. sūra 2., verš 81.

Islám

Jde o druhé největší světové náboženství (po křesťanství). Jedním z běžných omylů je tvrzení, že většinu muslimů tvoří dnes Arabové. Státy s velkým počtem muslimského obyvatelstva jsou však kromě převážně arabských států také Indonésie, Bangladéš, Indie, Turecko, Čína, Rusko, státy severní i rovníkové Afriky. Postupný růst zaznamenává rovněž Evropa a Severní Amerika¹).

Islám vznikl počátkem 7. století v západní Arábii jako monoteistické náboženství. Korán a hadíth (prorokova „cesta“ či „tradice“) jsou dva nejdůležitější zdroje islámského myšlení. Mezi tzv. pět sloupů islámu patří: šahada neboli muslimské vyznání víry, salát (modlitba), zakát čili vyžadované dávání almužny, sawn, sijám čili půst v devátém měsíci islámského kalendáře–ramadánu a hadždž, neboli pouť do Mekky. V průběhu islámské tradice byl vysloven názor, že džihád (bojování na stezce Boží) tvoří tzv. šestý sloup islámu²⁾.

Zakladatelem islámu je prorok Muhammad (Mohamed). Narodil se kolem r. 570 v Mekce jako příslušník klanu Banú Hášim kmene Kurajšovců. V raném věku osiřel. R. 610 se mu prý v jeskyni na hoře Hífe nad Mekkou zjevil anděl Gabriel a povolal ho k prorocké činnosti. Do r. 619 požíval ochrany svého strýce a podpory manželky Chadídžy. Po smrti obou přesídlil z Mekky do Jathribu³⁾. Tato cesta, dle tradice započatá 16. července 622, je pro muslimy počátkem letopočtu. Jeho stoupenci v této situaci byli dvojího druhu: muhádžirové⁴⁾ a ansárové⁵⁾. Jedním z úkolů bylo přesvědčit obě tyto skupiny o vzájemné spolupráci. Ozbrojený konflikt s Mekkánci skončil pak r. 630 kapitulací Mekky. Po vstupu do města očistil Muhammad Ka‘bu⁶⁾ od předislámských pohanských model. V r. 632, těsně před jeho smrtí, se hovoří o Muhammadově posledním projevu na místě zvaném Ghadír Chumm, kde naléhavě vyzýval k jednotě muslimské obce. Jeho slova, pronesená o jeho synovci a zeťovi Alím ibn Abí Tálibovi, jsou jedním z důvodů rozdělení islámu na sunnity a šíity⁷⁾.

Politické spory o vedení obce věřících vyvolaly tedy již v průběhu 7. století rozdělení. Větší část muslimského světa tvoří až dodnes tzv. sunnité⁸⁾, kteří podpořili rozhodnutí skupiny vážených muslimů po smrti Muhammadově zvolit za jeho nástupce Abú Bakra, Muhammadova blízkého stoupence. Postupně se v této tradici vytvářely čtyři hlavní právní školy. Každá tradice rozvinula svou vlastní interpretaci učení Koránu. Jde o tradici hanafí dle Abú Hanífa (8 století), málíki dle Málíka ibn Anase (8. století), šafíí podle Muhammada ibn Idrise aš-Šáfího (přelom 8. a 9. století) a hanbalí dle Ahmada ibn Hanbala (9. století)⁹⁾.

Menší část muslimského světa – tzv. šíitská tradice – zastávala názor, že si Muhammad přál jako nástupce svého zetě Alí ibn Alí Tálíba. Po smrti Alí Tálíba v r. 661 přenesli šíité¹⁰⁾ svou věrnost na jeho syna Hasana a posléze na jeho bratra Husejna. V r. 680 došlo k bojům, při kterých umajjovský chalífa zabil Husejna i jeho druhy. Po této události vybudovali šíitští učenci složitý komplex víry soustředěný na funkci imáma. Imám je pak chápán jako jediná legitimní autorita na zemi, považován za neomylného a bez hříchu. Nejpočetnější odnoží je pak „šía dvanácti imámů“¹¹⁾. Zmizení onoho dvanáctého imáma se stalo základem celého souboru učení. Věří se o něm, že nezemřel, vstoupil do zázračného stavu ukrytí a stává se jakousi mesiášskou postavou („imám Mahdí“). Jinou skupinou šíitů je pak ismáilíjská větev. Po smrti 6. imáma v r. 765 nepodporovala jeho syna Músu, ale Ismáila¹²⁾.

¹ Srov. Historie náboženství, obrazový průvodce, Praha 1999, s. 93.

² Ibidem, s. 114.

³ Dřívější název Medíny.

⁴ Ti, kteří s ním přišli z Mekky.

⁵ Tzv. pomocníci, tedy lidé z Medíny.

⁶ Jde o ústřední islámskou svatyni.

⁷ Srov. více Muhammadovy životopisy: nejranější pochází od Muhammada ibn Isháqa (zemřel asi 770), dochovaný v pozdějším vydání Abd al Málíka ibn Hišáma.

⁸ Sunnitě tvoří asi 90 % muslimů, opírajících se o sunnu – soubor zvyků proroka, uznávají poslušnost chalífů (náboženských a politických vůdců) a hlásí se k některému ze čtyř směrů islámského práva.

⁹ Školy jsou rozmístěny po celém sunnitském světě, hanáfí převládá ve střední Asii a indickém subkontinentě, málikí v severní Africe, šafíí v Egyptě a hanbalí v Saudské Arábii.

¹⁰ Šía znamená v arabštině stranu či sektu.

¹¹ Název je dle dvanáctého imáma, chlapce jménem Muhammad, který krátce po smrti svého otce r. 873 záhadně zmizel. Očekává se návrat onoho „skrytého“ imáma.

¹² Nazývá se také „sekta sedmi“, věří se v nepřerušenu linii imámů až dodnes, tato ismáilíjská šía zahrnuje rozmanité odnože. Jednou z nich je např. komunita drúzů.

Výběr literatury

Překlady koránu:

Nykl, A. R., Praha 1938.

Hrbek, I., Odeon, Praha 1972.

Encyklopedie:

Historie náboženství, obrazový průvodce, sestavil M. D. Coogan, Balios, Praha 1999.

Booker, R., Islam, Christianity and Israel, USA 1994.

Liguš, J., Buddhizmus, islám, křesťanství, Pardubice 1997.

Tauer, F., Svět islámu, jeho dějiny a kultura, Praha 1984.

Historické dotyky tzv. křesťanské Evropy a světa islámu

(souhrn přednášky)

Nejprve je třeba formulovat oba pojmy uvedené v nadpisu. „křesťanskou Evropou“ se míní ideologický, politický a mocenský celek od devátého století do zániku „císařství říše římské“ v r. 1804. S poselstvím a cestou Ježíše Krista souvisí pouze velmi volně. „Světém islámu“ se pak rozumí obdobný útvar, chronologicky i geograficky však zřetelně rozrůzněný do třech podob i projevů.

Nejstarší z nich, počáteční arabská říše pod vedením dynastie Umajjovců, se Evropy dotkla na Pyrenejském poloostrově, tehdy zvaném Hispánie (především dnešní Španělsko). Už na počátku osmého století, tedy necelých sto let po začátku islámské éry v r. 622, tam byla zničena říše Vizigótů. Arabové překročili Pyreneje a dosáhli na jihu Francie přístavu Narbonne. Jejich postup byl zastaven r. 732 v bitvě u Poitiers, takže nakonec byli zatlačeni zpět za pyrenejské pohoří. Tento dotyk obou světů, teprve se formujícího celku středověké „křesťanské“ Evropy a rovněž utvářejícího se islámského hnutí byl samozřejmě pouze vojenský a měl tedy negativní předznamenání.

Druhá etapa byla podstatně odlišná. Dynastii Umajjovců nahradila násilným způsobem dynastie Abbásovců, která vládla od poloviny osmého až do poloviny třináctého století. Přes krutý počátek znamenala vláda této dynastie zcela jinou epochu. Sídlním městem se stal Bagdád (původně jen vesnice), příští středisko světové kultury a civilizace. Arabská říše převzala dědictví dobyté říše novoperské, její vzdělanost i technické znalosti a obchodní spojení. V Bagdádu byla také založena první univerzita, která se později v mnohém stala vzorem univerzitám v Evropě a žili zde vynikající učenci světové proslulosti.

Tento stupeň arabské vzdělanosti a kultury se dotkl Evropy znovu na Pyrenejském poloostrově, i když zakladatel tzv. chalífátu kordobského (dle města Cordoba) byl

posledním členem vyvražděné dynastie Umajjovců. Kordobský chalífát byl sice na Bagdádu nezávislý, vyvíjel se však v obdobném směru a byl ve své době nejmocnějším a nejspořádanějším státem v Evropě. V té době byla v arabské říši v Hispánii větší míra svobody a tolerance než bylo představitelné v soudobé Evropě. Například na vysoké škole v Cordobě studovali i křesťané! Přednášela se zejména filozofie, matematika a přírodní vědy.

Narušením vývoje byly dobovatelské zásahy ze strany středověké Evropy už od doby Karla Velikého. Byla zahájena tzv. reconquista, zápas o „pokřesťanštění“ Španělska, který byl s konečnou platností dobojován v roce 1492 dobytím Granady.

Zcela jiná kapitola dotyku dvou civilizací se odvíjela na východě Evropy. Islám tam ovšem představovali nikoli Arabové, ale Turci. Ti následovali Tatary, kteří r. 1258 dobyli Bagdád a ukončili existenci původní arabské islámské říše.

Turecký islám měl poněkud odlišný charakter daný jeho nositeli. Již v r. 1354 vtrhli Turci do Evropy na Balkán, ale byli odraženi. Po dobytí Cařihradu r. 1453 a zničení říše byzantské však již zůstali v Evropě trvale. Pronikali stále hlouběji nejen na Balkán, ale i dále do středu kontinentu. Od 14. století jsou převážně bojové a nepřátelské kontakty s nimi součástí i českých dějin. R. 1526 padl v bitvě u Moháče tehdejší český král Ludvík Jagellonský. V té době vládl sultán Sulejman II., nejen dobyvatel, ale i velký a prozíravý státník, za něhož se Turecko kromě výbojů stalo nejlépe spravovanou říší s důrazem na zákonnost a dobrou organizaci, a kdy se rozvíjela také kultura. Sulejman II. obléhal i Vídeň, dobýt se mu ji však nepodařilo. O století později stáli Turci r. 1683 opět před Vídní, ale znovu bez úspěchu. V té době již nastávalo postupné vytlačování tureckého panství z Evropy, Balkán však zůstal už trvale poznamenán přítomností islámu v tureckém podání.

V navazující bohaté a podnětné diskusi byl zmíněn vznik islámu v podmínkách jisté frustrace arabského obyvatelstva v konfrontaci se vzdělanějšími a sebevědomějšími komunitami židů a východních křesťanů v tehdejší době. • Neméně významným konfrontačním prvkem byl i neblahý fenomén křížových výprav. • Bez zajímavosti není ani historická skutečnost, že v oblastech pod tureckou nadvládou nalézali někdy obyvatelé střední Evropy i větší ochranu osobní svobody než v konfesíonálně monopolním a nesmiřitelném prostředí habsburské říše. • V závěru se projeví názory, že možnost důstojné koexistence ideových systémů jako jsou historické křesťanství a islám, je možné pouze tam, kde se setkávají duchovní vrcholy obou soustav, které jsou schopny připustit pluralitu názorů i způsobu života při vzájemném respektu.

Záznam referátů a diskuse provedli Eva Melmuková a Petr Melmuk.

Další zprávy a oznámení

Zpráva o zimní brigádě ve Středisku české reformace 2002/2003

Zimní brigáda v rámci vánočních prázdnin ve Velké Lhotě u Dačic se pomalu stává tradicí. Již po druhé se sjeli mladí historikové, aby se opět setkali a společnými silami podpořili fungování Střediska české reformace. Prací se zúčastnilo celkem 14 pracovníků, kteří se různě střídali v průběhu brigády.

Byly provedeny tyto práce: Byly dokončeny doplněné doprovodné texty (průvodce) expozice Památníku české reformace; započaly práce na sepisování zdrojů a pramenů, které byly pro expozici použity; byla sepsána a inventárně číslo opatřena další část knihovny VERITAS (asi 350 nově inventarizovaných svazků); dále proběhla porada mladých historiků o pracovním soustředění 2003. Kromě prací se mladí historikové věnovali také svým zájmovým činnostem (sáňkování, procházky, společné trávení silvestrovského večera).

Internetové stránky společnosti VERITAS v roce 2003

Webové stránky společnosti VERITAS prošly od podzimu 2002 některými významnými změnami. Především je nutné zmínit potěšitelnou zprávu, že v lednu 2003 došlo k úplnému odstranění neautentických stránek VERITAS, čímž odpadlo mnoho nepříjemných problémů, s nimiž bychom se jinak museli potýkat. Asi nejdůležitější novinkou oficiální prezentace společnosti VERITAS je spuštění první cizojazyčné verze stránek. Stránky v angličtině (ovšem v omezeném rozsahu) byly poprvé zpřístupněny 3. 1. 2003. Počítadlo přístupů na stránkách dosáhlo 10. 3. 2003 hranice 500, což se dá hodnotit jako potěšitelný fakt. Webové stránky podle stavu k 15. 1. 2003 byly vytištěny v obou jazykových provedeních a lze si je zakoupit. Miroslav Soukup, správce stránek

Turistická známka ve Středisku české reformace

Od poloviny března 2003 se Středisko české reformace zařadilo do systému Turistických známkových míst v České republice. Jedná se o aktivitu zaměřenou na podporu a rozvoj turistiky a cykloturistiky. Na určených turisticky atraktivních místech může každý návštěvník zakoupit dřevěnou kulatou turistickou známku (viz vyobrazení) v hodnotě 20 Kč s vypáleným motivem, nebo symbolem navštíveného místa. Znamka je upomínkou na návštěvu místa a je předmětem sběratelské hry. Středisku české reformace byla přidělena známka s pořadovým číslem 625 a byla zařazena do skupiny Církevní památky. Na známce je vyobrazen základní symbol české reformace, tedy kalich před rozevřenou Biblií. Znamka se bude prodávat v Památníku české reformace, tzn. v „horním“ kostele především v letní sezóně. Protože Památník je přístupný jen v některé dny, je zajištěna možnost získat známku také na druhém místě v obci, v obchodě Smíšené zboží. Zde je možné známku zakoupit každý všední den a v sobotu rovněž za 20 Kč.

Účelové dary pro společnost VERITAS

Výbor společnosti VERITAS vyzývá členy i jiné osoby, aby nad rámec členských příspěvků dávali společnosti VERITAS finanční dary, které budou využity na tyto účely:

1. **Památník české reformace** (na dokončení expozice a provoz zařízení);
2. **Vzpomínkové shromáždění – 21. červen** (na krytí nákladů spojených s touto akcí, na nichž se VERITAS podílí jako spoluorganizátor);
3. **Aktivity mladých historiků** (na podporu setkávání mladých historiků a hrazení nákladů z toho vyplývajících).

Při pořádání konference evropských protestantských muzeí v roce 2001 v Telči a Velké Lhotě bylo nutné rychle dokončit alespoň provizorní expozici. Za tím účelem došlo ke vzniku dlouhodobých bezúročných půjček v řádu desítek tisíc, které je nutné splatit. Společnost VERITAS je nezisková organizace a je odkázána pouze na podporu ze strany členů a sponzorů.

Jednou ročně je možné vydat dárci, který o to požádá, potvrzení o převzetí finančního daru pro snížení daňového základu při podávání daňového přiznání (dle § 15 odstavce 8 zákona č. 586/1992 Sb.). Když si dárci vymíní konkrétní účel využití svého daru, oznámí to výboru.

Číslo běžného účtu společnosti VERITAS vedeného u ČSOB v Pardubicích, na něž lze přispět: 160672631/0300.

Informace o navázaném kontaktu se zahraničím

Začátkem roku 2002 odvysílala Česká televize krátký pořad z cyklu Postřehy odjinud věnovaný Skotsku (natočen roku 1999). Redaktor Českého rozhlasu 1 Radiožurnálu Petr Voldán v něm upozorňoval na památky města St. Andrews v oblasti Fifē. Mimo jiné zmínil i to, že v tomto městě byl 22. 8. 1433 upálen Mistr Pavel z Kravař u Opavy, český lékař a vyslanec husitů. Tento muž nemá ve městě žádný pomník, ani pamětní desku. Aby jeho památka neupadla v zapomnění, působí na místní univerzitě dr. Pavel Vyšný, odborník na moderní dějiny. Přes Petra Voldána a českého velvyslance ve Spojeném království jsme navázali elektronickou cestou kontakt s dr.

Vyšným. Prozatím si pouze vyměňujeme informace o dotyčném mučedníkovi. Do budoucna bychom rádi ve společnosti VERITAS nějakým způsobem podpořili vztyčení pomníku, nebo alespoň instalaci pamětní desky s nápisem v angličtině a češtině. Byla by to zřetelná aktualizace odkazu české reformace, tedy úkol, který je součástí názvu naší společnosti a o nějž usilujeme.

Errata Kalendaria VERITAS 2003 (příloha Informačního Bulletinu č. 11/2002)

5. 1. 1343 † pražský biskup Jan z Dražic. Měl spory s inkvizicí, protože osvobodil z vězení několik „kacířů“, asi bekhardů.
17. 1. 1623 zahájena „očistná akce“ kostelů pod obojí z iniciativy jezuitů (Jiřího Plachého). Z průčelí Týnského chrámu svržen kalich a socha Jiřího z Poděbrad. Zničeny hrobky arcib. Jana Rokycany a biskupa Luciana.
19. 1. 1563 Olivian a Ursinus vydali heidelberský katechismus.
3. 2. 1468 † Johann Guttenberg, vynálezce knihtisku.
23. 2. 1517 † Tůma Přeloučský, biskup Jednoty bratrské a spisovatel. Důležité jsou jeho spisy O původu Jednoty bratrské apod.
23. 2. 1883 † Jan Valerián Jirsík, osvícenský římskokatolický biskup v Českých Budějovicích, podporovatel českého školství.
23. 3. 1948 † Nikolaj Alexandrovič Berďajev, významný náboženský filosof. Jeho filosofie vychází z pravoslavného myšlení.
29. 3. 1788 † Charles Wesley, jeden ze zakladatelů Evangelické církve metodistické.
1. 5. 1873 † David Livingstone, misionář a cestovatel po Jižní Africe.
10. 7. 1913 † v Praze Mikuláš Aleš, autor celé řady obrazů a grafik.
22. 8. 1433 upálen v St. Andrews ve Skotsku český lékař a husitský misionář M. Pavel z Kravař.
- 25.12. 1938 † v Praze Karel Čapek.

Oprava tiskové chyby

V posledním čísle Informačního bulletinu VERITAS (11/2002) došlo omylem k prohození jmen autorů. Přednáška otištěná pod názvem Valdenští I (přednesená na 13. semináři 17. 3. 2001) pochází od Ondřeje Macka, autorkou přednášky s názvem Valdenští II je Eva Melmuková (prosloveno na 15. semináři 23. 3. 2002). Za chybu se dotyčným omlouváme.

Obsah tohoto čísla

Informace Střediska české reformace	2
<u>Pracovní soustředění mladých historiků 12. – 19. 7. 2002:</u>	
Zpráva o 7. ročníku Pracovního soustředění mladých historiků 2002	3
Reflex 4/2002: Reportáž psaná v první linii	4
Dvě reakce účastníků na proběhlé soustředění	6
O prvej Slovenskej republike v rokov 1939–1945	7
<u>16. a 17. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy:</u>	
Korán (a Bible)	10
Islám	11
Historické dotyky tzv. křesťanské Evropy a světa islámu	13
Zpráva o zimní brigádě ve Středisku české reformace 2002/2003	14
Internetové stránky společnosti VERITAS v roce 2003	14
Turistická známka ve Středisku české reformace	15
Účelové dary pro společnost VERITAS	15
Informace o navázaném kontaktu se zahraničím	15
Errata Kalendaria VERITAS 2003 a oprava tiskové chyby	16

Vydala: Historická společnost VERITAS, náměstí Zachariáše z Hradce 21/I, 588 56 TELČ,
☎ 567 243 888, Email: veritas@evangnet.cz, Internet: <http://veritas.evangelnet.cz>

© VERITAS 2003